

Handläggare: Anneli Rydström
Telefon: 08-508 22 068

Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd 2010-10-28

Bemanningen inom äldreomsorgen

Svar på skrivelse

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens redovisning som svar på skrivelsen.

Maria Mannerholm
stadsdelsdirektör

Annmarie Sandberg
avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen har fått ett ärende för beredning om bemanningen inom äldreomsorgen. Frågan har initierats av Jan Wallman m.fl. (S), Ylva Wahlström (MP) och Kjell Marténg (V). Mot bakgrund av de stora omstruktureringar som har varit och fortfarande pågår inom stadsdelens äldreomsorg önskar nämnden få svar på hur bemanningen ser ut på stadsdelens servicehus och vård- och omsorgsboende, nu och jämfört med tre år tillbaka.

En undersökning har genomförts av förvaltningen som redovisas i ärendet. Utgångspunkten för undersökningen har varit äldreomsorgsinspektörens granskning av stadsdelens äldreomsorg 2007-2008.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreomsorgsavdelningen. De fackliga organisationerna har informerats den 12 oktober 2010 och pensionärsrådet den 26 oktober.

Bakgrund

Förvaltningen har fått ett ärende för beredning om bemanningen inom äldreomsorgen. Se bilaga 1. Frågan har initierats av Jan Wallman m.fl. (S), Ylva Wahlström m.fl. (MP) och Kjell Marténg m.fl. (V).

Det är viktigt att måna om kvaliteten i stadsdelens äldreomsorg. Denna kvalitet bestäms framför allt av personalens kompetens, miljön på våra omsorgsboenden och antalet anställda, säger Jan Wallman (S), Ylva Wahlström (MP) och Kjell Marténg (V).

Med anledning av den årliga rapporten från den medicinskt ansvariga sjuksköterskan MAS och på grund av de stora omstruktureringar som har varit och fortfarande pågår inom stadsdelens äldreomsorg önskar nämnden få svar på hur bemanningen ser ut på stadsdelens servicehus och vård- och omsorgsboende, nu och jämfört med tre år tillbaka.

Ärendet

Jämförelse 2008 och 2010

Under 2007 och 2008 granskade en av stadens äldreomsorgsinspektörer stadsdelens äldreomsorg. Inspektörens helhetsintryck av äldreomsorgen i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd var övervägande positiv.

Förvaltningen har valt att använda äldreomsorgsinspektörens rapport som utgångspunkt för att undersöka hur bemanningen har förändrats vid servicehusen och vård- och omsorgsboendena mellan 2008 och 2010.

Förvaltningens uppgifter 2010 visar hur behoven och bemanningen var september 2010. Jämförelsen redovisas i bilaga 2.

Behovs- och ersättningssystem vid servicehus

Servicehus är en biståndsbedömd boendeform. Den äldres behov av hemtjänstinsatser på servicehus bedöms enligt 18 omsorgsnivåer, nivå 1-18, på samma sätt som för hemtjänst i ordinärt boende. Något förenklat kan följande indelning göras. Nivå 0 innebär att den boende inte har några hemtjänstinsatser. Nivå 1-5 omfattar serviceinsatser, nivå 6-9 daglig hjälp, nivå 10-15 daglig hjälp med flera olika

insatser såsom måltider, personlig omvårdnad, dvs insatser för att ”klara dagen” och nivå 16-18 där behovet är insatser flera gånger om dagen och som utförs med dubbelbemanning. Utföraren erhåller en ersättning utifrån respektive omsorgsnivå.

Utföraren får också en grundersättning per boende som ska täcka servicehusets gemensamma kostnader, bl.a. reception, hemsjukvård, vaktmästare och jourpatrull för sjuksköterskor.

Behovs- och ersättningssystem vid vård- och omsorgsboende

Vård- och omsorgsboende är en biståndsbedömd boendeform. I samband med införandet av valfrihetsmodellen juli 2008 infördes också ett system med tre omsorgsnivåer. Systemet ligger till grund för den ersättning som utföraren erhåller. Se nedan samt bilaga 3.

Omsorgsnivåer och ersättning

Nivå	Enskild regi/dygn	Kommunal regi/dygn
1	1 136	1 078
2	1 674	1 588
3	1 977	1 876
Korttidsplatser		1 900

Tidigare fastställdes ett årligt dygnspris för vård- och omsorgsboende, där dygnspriset för vård- och omsorgsboende med inriktning demens var något högre än för vård- och omsorgsboende för somatiskt sjuka, s.k. sjukhem. Se bilaga 4.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Äldreomsorgen ansvarar för att tillhandahålla en god och trygg service, omsorg och vård för de äldre som har behov av det. Insatserna ska vara av god kvalitet och anpassas utifrån den enskildes individuella behov.

I Hägersten-Liljeholmens stadsdel liksom i staden totalt minskar antalet äldre över 80 år. Detta kan innebära ett minskat behov av insatser från äldreomsorgen såsom hemtjänst, servicehus och vård- och omsorgsboende.

Inom Hägersten-Liljeholmens stadsdel har det sedan år 2000 skett en avveckling av servicehuslägenheter för att anpassa tillgången utifrån behov och efterfrågan. Under de senaste åren 2008-2009 har 66 servicehuslägenheter avvecklats vid Kastanjens servicehus. 66 servicehuslägenheter har avvecklats vid Axelsbergs servicehus för att byggas om till ett modernt vård- och omsorgsboende. Kastanjens omoderna vård- och omsorgsboende flyttas hit i februari 2011.

Fr.o.m. 1 september 2010 har ytterligare 57 servicehuslägenheter avvecklats vid Kastanjen då boendet omvandlats till Trygghetsboende.

Verksamheter har också upphandlats. Fr.o.m. hösten 2008 drivs Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende med 128 platser på entreprenad. Åsengården med 29 platser för personer med demenssjukdom drivs också på entreprenad sedan flera år.

Anpassningen till en minskad volym av servicehuslägenheter och vård- och omsorgsboende i egen regi har inneburit en stor övertalighet inom äldreomsorgen.

Bemanningen på en boendeenhet styrs av antalet boende vid enheten, de boendes behov och de ekonomiska ramarna som utgörs av den ersättning som utföraren får utifrån omsorgsnivåerna. Personalens kompetens, hur arbetet organiseras och fastighetens utformning kan också vara faktorer som påverkar bemanningen. Detta belyses bl.a. i Äldrecentrums rapport "Lämplig Bemannning i boende särskilt avsedd för personer med demenssjukdom".

Av förvaltningens jämförelse framgår att det både skett ökningar och minskar av personal som i huvudsak beror på förändrade behov som styrt de ekonomiska ramarna. De upphandlade verksamheterna har ökat sin personalbemanning enligt avtalet.

Vid vård- och omsorgsboendena och servicehusen måste det alltid finnas en grundbemanning, oavsett antalet boende, för att kunna tillgodose behovet av en god vård och omsorg dygnet runt. Detta är särskilt tydligt vid Axelsbergs servicehus som har flera outhyrda servicehuslägenheter (16 st) och då behöver ha en viss "överkapacitet" av personal för att kunna uppfylla kravet på grundbemanning.

Ersättningssystemet för vård- och omsorgsboende med tre omsorgsnivåer har visat att omsorgsnivå 1 innebär vissa svårigheter för verksamheten att täcka sina kostnader för bemanning dygnet runt. Åxgårdens vård- och omsorgsboende har dessa problem. Bemanningen har anpassats och viss minskning av administrativ personal och sjuksköterska har genomförts.

Verksamheten vid Trekantens servicehus har anpassat sin bemanning utifrån grundersättningen och den ekonomiska ersättning som omsorgsnivåerna ger, vilket inneburit minskning av antal omsorgspersonal och sjuksköterska.

Kastanjens servicehus omvandlades fr.o.m. 1 september 2010 till trygghetsboende och ingår inte i undersökningen. Kastanjens vård- och omsorgsboende ingår dock i jämförelsen som visar att inga större förändringar skett gällande bemanningen. I februari 2011 flyttas verksamheten till ett modernt vård- och omsorgsboende på Axelsbergs servicehus, hus 41, som är under ombyggnad.

Inom äldreomsorgen pågår ett ständigt förändrings- och utvecklingsarbete. Dels som syftar till att anpassa verksamheten utifrån behov och efterfrågan där särskilt äldreboendeplaneringen är en viktig fråga. Dels ett arbete som syftar till att utveckla och förbättra verksamhetens kvalitet och som svarar upp mot kommunfullmäktiges och stadsdelsnämndens mål. Bl.a. drivs en rad intressanta utvecklingsprojekt inom äldreomsorgen. En kompetensutvecklingsmodell har utvecklats som förutom grundutbildning omfattar validering mot yrkeskrav, individuella kompetensutvecklingsplaner och arbetsplatsnära utbildning. Förvaltningen bedömer att förändringsarbetet kommer att fortskrida. En viktig fråga är äldreboendeplaneringen och den successiva omvandlingen av servicehusen.

Bilagor

1. Skrivelse för beredning om bemanningen inom äldreomsorgen, Jan Wallman m.fl. (S), Ylva Wahlström (MP) och Kjell Marténg (V).
2. Bemanningen inom äldreomsorgen, en jämförelse.
3. Prislista, verksamhetsplan och budget 2010
4. Prislista, verksamhetsplan och budget 2008